

בבא קמא ז
עניין: שוה כסף ותשובה

גמ' סנהדרין צז:

מעמיד להן מלך שגזירותיו קשות כהמן ביישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב תניא אידך ר' אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין שנאמר וישובו בנים שובבים ארפא משובותיכם אמר לו רבי יהושע והלא כבר נאמר ויחנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו חנם נמכרתם בעבודת כוכבים ולא בכסף תגאלו לא בתשובה ומעשים טובים אמר לו רבי אליעזר לר' יהושע והלא כבר נאמר וישובו אלי ואשובה אליכם

שפת אמת ליקוטים פרשת משפטים
 בעל הבור ישלם, על ידי כסף ישיב⁶²,
 והוא תשובה כסף חרפה⁶⁴, וגם כסופה⁶⁵
 תשובה מאהבה. וחז"ל אמרו⁶⁶ ישיב,
 לרבות שוה כסף ככסף, יש לומר כי יש
 מצות גדולים, שגם שאינו בדחילו ורחימו
 כראוי, עם כל זה מתוקן החטא על ידם,
 וזה שוה כסף ככסף. והמת יהיה לו, יש

לשם הקדו"ש שער ו' פ"ט

ב' ע"ב ע"ש) ושקלו וטרו בזה ר"א ור"י ולבסוף שחך
 ר"א כמו שמבואר שם והרי הודה ר"א ג"כ לר"י שהגאולה
 העתידה אינו תלוי בתשובה ומעשים טובים כלל. וכן
 כתב הרמב"ן צפ' האזינו שהבטחת גאולה העתידה אין
 בה תנאי בתשובה ועבודה אלא שהיא מובטח לבוא עכ"פ
 ע"ש. ומה שנמלא בכמה אגדות שתלוי בתשובה. הנה

מהרש"א ח"א סנהדרין צח.

הכרחית ונגאלין זה וז"ש או צדור שכולו זכאי דהיינו תשובה ראויה כמ"ש ועמך כלם לדיקים וגו'
 או צדור שכולו חייב שיעמיד להם הקצ"ה מלך כהמן שע"י זה יעשו תשובה ויהיו נגאלין כדכתיב
 וירא כי אין איש וגו' וסיפיה דקרא ותושע לו וזוהו וגו' וכן הא דאמר זכו אחישנה וגו' היינו זכו
 שיעשו תשובה ראויה אחישנה לא זכו שלא יעשו תשובה ראויה בעתה שיעמיד לעת הגאולה עליהם
 מלך כהמן שע"י יעשו תשובה וכן יתפרש זכו עם עניי וכו' דהיינו שזכו לעשות תשובה ראויה וק"ל: